

การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพของ
มารดาที่มีบุตรอ่อน

พัชราวดี คุณอุดม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลี้ยงดูของมารดาที่มีบุตรอ้วน
AN APPLICATION OF HEALTH PROTECTION MOTIVATION THEORY TO PROMOTE CHILD
REARING BEHAVIOR IN MOTHERS OF OBESE CHILDREN

พัชรราวดี คุณอุดม 5037467 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาภาพร เผ่าวัฒนา, Ph.D. (NURSING), สุนีย์ ละกำป็น, กศ.ด.

(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร), สุธรรม นันทมงคลชัย, ปช.ด. (ประชากรศาสตร์)

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลี้ยงดูของมารดาที่มีบุตรอ้วน กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 (อายุ 9-11 ปี) ที่มีภาวะอ้วน จากโรงเรียน 2 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นโรงเรียนกลุ่มทดลอง จำนวน 34 คนและโรงเรียนกลุ่มเปรียบเทียบ จำนวน 34 คน ระยะเวลาในการศึกษา 9 สัปดาห์ เป็นระยะทดลอง 5 สัปดาห์และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ โปรแกรมเป็นการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคร่วมกับกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Repeated one way ANOVA , ANCOVA และ Independent t-test

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคแทรกซ้อนในเด็กที่มีภาวะอ้วน การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคอ้วน สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value = .029, .004, < .001 ตามลำดับ) และในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคแทรกซ้อนและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคอ้วน สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value = .019, < .001 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบภายในกลุ่มทดลอง พบว่า หลังการทดลองและระยะติดตามผลมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความรุนแรง การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคแทรกซ้อนในเด็กที่มีภาวะอ้วน การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคอ้วนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < .001) และในระยะติดตามผลมีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังถึงผลของการมีพฤติกรรมการป้องกันโรคอ้วน สูงกว่าก่อนการทดลองและหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < .001)

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า โปรแกรมการประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรคเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลี้ยงดูของมารดาที่มีบุตรอ้วน สามารถช่วยเพิ่มการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างได้ แต่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระยะติดตามผล จึงควรปรับปรุงด้านการกระตุ้นเตือนด้วยการสื่อสารทางตรงและมีความถี่มากขึ้น เพื่อให้เกิดการรับรู้ความรุนแรงและความคาดหวังถึงผลของการกระทำ

คำสำคัญ : ภาวะอ้วน / เด็กวัยเรียน / ทฤษฎีแรงจูงใจในการป้องกันโรค / กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม / พฤติกรรมการเลี้ยงดู

AN APPLICATION OF HEALTH PROTECTION MOTIVATION THEORY TO PROMOTE CHILD REARING BEHAVIOR IN MOTHERS OF OBESE CHILDREN**PHASHARAVADEE KHUN-UDOM 5037467 PPHP/M****M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING****THESIS ADVISORY COMMITTEE: ARPAPORN POWWATTANA, Ph.D. (NURSING),
SUNEE LAGAMPAN, Ed.D. (CURRICULUM RESEARCH & DEVELOPMENT),
SUTHAM NANTHAMONGKOLCHAI, Ph.D. (DERMOGRAPHY)****ABSTRACT**

The purpose of this quasi-experimental study was to evaluate the effect of the application of health protection motivation theory to promote child rearing behavior in mothers of obese children. The sample included mothers of obese children, aged 10-11 years, studying in Prathomsuksa 4th-5th from 2 schools in Bangkok. One group was selected as the experimental group with 34 and the other was selected as the comparison group with another 34 mothers of obese children. The research procedure was 5 weeks for the intervention period and 4 weeks for follow up. This program applied Protection Motivation Theory and Participatory Learning. Data were collected by questionnaire. Statistical analysis was performed by using percentages, means, standard deviations, repeated one-way ANOVA, ANCOVA and independent t-tests.

The results of this study indicated that, after the experiment, the experimental group had significantly higher mean scores for perceived severity of obesity, perceived risk of complications, and perceived self-efficacy of obesity prevention than the comparison group (p-values = .029, .004, < .001 respectively). At the follow up, the experimental group had significantly higher mean scores for perceived risk of complications and perceived self-efficacy of obesity prevention than the comparison group (p-values = .019, < .001 respectively). After the experiment and follow up, the experimental group had significantly higher mean scores for perceived severity of obesity, perceived risk of complications, and perceived self-efficacy expectation of obesity prevention than before the experiment (all p-values < .001), and follow up also had a significantly higher mean score for outcome expectation of obesity preventive behaviors than before and after the experiment (p-value < .001).

The findings of this study indicated that the application of health protection motivation theory to promote child rearing behavior in mothers of obese children had some effect on increasing perception, although behavior did not change over time in the follow up period. Accordingly, it is recommended that awareness arousal and direct communication should be promoted to increase perceived severity and expectancy outcome.

**KEY WORDS: OBESITY / SCHOOL AGE / PROTECTION MOTIVATION
THEORY / PARTICIPATORY LEARNING / REARING BEHAVIOR**

207 pages